

Türk Ceza Hukukunda Kıymetli Damgada Sahtecilik Suçu

İslam Safa KAYA¹, Ali Cengiz²

¹Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi, KIRIKKALE
islamsafakaya@kku.edu.tr

²Arş. Gör., Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi, KIRIKKALE
alicengiz@kku.edu.tr

Geliş Tarihi/Received:

13.06.2019

Kabul Tarihi/Accepted:

28.06.2019

Yayın Tarihi/Published:

30.06.2019

ÖZ

İnsanlar birarada yaşamının bir gereği olarak kendilerine sunulan bazı belge ve kağıtlara güven duyma ihtiyacı hissetmektedir. Bu güven duygusunun kaynağı kamu idaresi yani Devlettir. Devlet, bazı belge ve kağıtların basılmasını ya ilk elden kendisi ya da denetimi ve kontrolü altındaki unsurlar aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Bunun nedeni bireylerin bu belge ve kağıtların güvenilir olduğunu bilerek hareket etmesini sağlamak ve bir kamu güveni ortamı oluşturmaktır. Bu nedenle Devlet, kamu güvenini sağlamak ve korumak amacıyla bu belge ve kağıtların sahte olarak üretilmesini suç olarak kabul etmekte ve cezalandırmaktadır. Bu sayede sahte olarak üretilen belge ve kağıtlara güvenerek işlem yapan bireylerin menfaatlerinin korunması ve zararlarının giderilmesi amaçlanmaktadır. Devlet tarafından koruma altına alınan bu belge ve kağıtların bir kısmı kıymetli damga olarak isimlendirilmektedir. Kıymetli damga, tam olarak para ya da belge olarak nitelendirilemeyen ancak yasal özellik itibarıyla bu ikisi arasında konumlanmış bir özel kağıttır. Bu nedenle kanun koyucu 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun Kamu Güvenine Karşı Suçlar başlığı altında kıymetli damgada sahteciliği ayrı bir suç olarak düzenlenmiştir.

Anahtar Kelimeler:Kıymetli damga, sahtecilik, kamu güveni.

Precious Stamp Fraud Crime In The Turkish Criminal Law

ABSTRACT

People feel the need to trust some of the documents and papers presented to them as a necessity of living together. The source of this sense of trust is the public administration, that is, the State. The State carries out the printing of some documents and papers either by itself or through elements under its audit and control. That is because it is necessary for individuals to know that these documents and papers are trustworthy and to establish a public trust environment. For this reason, the State accepts and punishes the criminalization of the production of these documents and papers as fraudulent in order to ensure and protect public confidence. Therefore, it is aimed to eliminate the rights and harms of the interests of individuals who rely on false documents and papers. Some of these documents and papers, which are protected by the State, are called precious stamps. Precious stamp, money or a document cannot be regarded as exactly that, however, is a special paper which is positioned between these two as legal property. For this reason, crime of precious stamps forgery is regulated as a separate crime under the title of Criminal Public Trust in the Turkish Criminal Code numbered 5237. In our work, the crime of precious stamps forgery in will be tried to be evaluated in all aspects.

Keywords: Precious stamp, forgery, public confidence.

1.GİRİŞ

Genel olarak sahtecilik suçları 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun İkinci Kitap, Üçüncü Kısım, Dördüncü Bölümünde Kamu Güvenliğine Karşı Suçlar başlığı altında düzenlenmiştir. Kıymetli damgada sahtecilik suçu da bu suçlar arasında yer almaktadır. Kanun koyucu, kıymetli damgaların para ve belge arasında özel bir nitelikte olduğunu düşünerek kıymetli damgada sahteciliği ayrı bir suç olarak düzenlemiştir.

Kıymetli damgalar esasen dolaylı bir verginin veya harcın ödendiğini gösteren belgedir. Damgalı kağıt, damga pulları, posta pulları, belirli bir vergi veya harcın ödendiğini belgeleyen pullar kıymetli damga olarak kabul edilmektedir. Kıymetli damgaların sahte olarak üretilmesi, ülkeye sokulması, nakledilmesi, muhafaza edilmesi, tedavüle koyulması, sahteliğinin bilerek kabul edilmesi ve sahteliği bilinmeden kabul edilip sahteliği öğrenildikten sonra tedavüle koyulması seçimlik hareketler olarak 5237 Sayılı TCK'nın 199. maddesinde düzenlenmiştir.

765 Sayılı TCK'nın 322, 327 ve 329. maddelerinde düzenlenen kıymetli damgada sahtecilik suçları, 5237 Sayılı TCK'da 199. madde altında tek bir madde olarak düzenlenmiştir. Her iki Kanun'da yer alan kıymetli damgada sahtecilik suçları büyük oranda benzer düzenlemeler içermekle beraber bazı farklılıklar da barındırmaktadır. 765 Sayılı TCK'da düzenlenen kıymetli damgada sahtecilik suçları daha fazla seçimlik hareket içermesine rağmen 5237 Sayılı TCK'nın 199. maddesinde seçimlik hareket sayısı azalmış ancak madde gerekçesinde yer alan açıklamalarla seçimlik hareketlerin kapsamı genişletilmiştir.

Çalışmamızda 765 ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunlarında yer alan kıymetli damgada sahtecilik suçları karşılaştırılarak suçun konusu, faili, mağduru, maddi ve manevi unsurları ve özel görünüş biçimleri incelenecektir.

2. KAMU GÜVENİNE KARŞI SUÇLAR

2.1. Kamu Güveni Kavramı

İnsanların bir arada yaşamaya başlayarak toplumu oluşturmasıyla karşılıklı etkileşim artmış ve ticari hayat ortaya çıkmıştır. Ticari hayatın ortaya çıkması da insanların birbirlerine güvenmelerini gerektirmiştir. Zaman içerisinde Devlet, söz konusu güven ortamını koruma amacıyla birtakım düzenlemeler yapmıştır. Örneğin karşılaşıldığında sahteliğinin incelenmesi zaman alacak ve ticari hayatı olumsuz etkileyecek nitelikteki bazı belgelerin sahte olarak üretilmesi yasaklanmıştır. Hukukun ispat gücü tanıdığı belgelere güven duyulması, bu belgelerin devlet tekelinde ve denetiminde bulunmasının bir sonucudur. Zira duyulan güven, belgelerin kendisinden değil, belgeleri düzenleyen kamu iradesinden kaynaklanmaktadır (Bakıcı ve Yalvaç, 2008:490-491).

Kamu güveni kavramının öğretide çeşitli tanımları bulunmaktadır. Bunlardan birkaçını sıralamak gerekirse;

“Kamunun güveni, hukuk düzeninin herhangi bir hukuki olayı ispat yeteneği tanıdığı şeylere, doğruluk ve gerçekliğine herkes tarafından güvenilmesini emrettiği dış şekil ve alametlerin sahtekarlıktan korunmalarını görmek ve bilmekten ibaret genel ve toplumsal bir hak ve menfaattir(Erman ve Özek, 1996:7)”

Kamu güveni, *“hukuk düzeninin, herhangi bir hukuksal olayı kanıtlama yeteneği tanıdığı şeylerin doğruluk ve gerçekliğine herkesçe güvenilmesini öngördüğü şekil ve alametler; belirti, iz, işaret, nişan, simgenin sahtecilikten korunmalarını görmek ve bilmek*

biçiminde oluşmuş genel, sürekli, toplumsal bir hak ve yararı ifade etmektedir(Aslan 2015:151).”

2.2. Kamu Güvenine Karşı Suçlar

Değerli belge ve kağıtları basmak ve dolaşıma sunmak Devletin tekeli altındadır. Bu nedenle bu tür belge ve kağıtları sahte olarak üretmek ya da dolaşıma sunmak Devletin ve dolayısıyla kamunun zararındır. Kamu güvenine karşı işlenen suçlarda, bir kişinin değil, genel olarak kamu güveninin hedef alınması söz konusudur. 5237 Sayılı TCK’da Kamu Güvenine Karşı Suçlar başlığı altında şu suçlar düzenlenmiştir:

Madde 197 – Parada Sahtecilik

Madde 199 – Kıymetli Damgada Sahtecilik

Madde 200 – Para ve Kıymetli Damgaları Yapmaya Yarayan Araçlar

Madde 202 – Mühürde Sahtecilik

Madde 203 – Mühür Bozma

Madde 204 – Resmi Belgede Sahtecilik

Madde 205 – Resmi Belgeyi Bozmak, Yok Etmek veya Gizlemek

Madde 206 – Resmi Belgenin Düzenlenmesinde Yalan Beyan

Madde 207 – Özel Belgede Sahtecilik

Madde 208 – Özel Belgeyi Bozmak, Yok Etmek veya Gizlemek

Madde 209 – Açığa İmzanın Kötüye Kullanılması

3. KIYMETLİ DAMGADA SAHTECİLİK SUÇU

3.1. Genel Olarak Sahtecilik Suçları

Sahtecilik suçları genellikle bir amaca ulaşmak için işlenen fiillerdir. Bu fiiller ile sahte belge kullanılarak maddi bir çıkar sağlanması mümkündür. Ancak sahtecilik suçlarının öncelikli olarak kamu güvenine zarar verdiği kabul edilmektedir. Kamu güvenine verilen bu zarar, suçun mağdurunun uğradığı maddi zararın üzerinde tutulduğu için sahtecilik suçları kamu güvenine karşı işlenen suçlar arasında yer almaktadır (Bakıcı ve Yalvaç, 2008:492).

Sahtecilik suçlarının oluşması için, suçun kasten işlenmesi, suç konusu olan belgenin sahteliğinin aldatma yeteneğine sahip olması ve suç sonucu bir zararın ortaya çıkması olanağı ve olasılığının bulunması gerekir (Aslan, 2015:151). Bununla birlikte, öğretilerdeki bir görüşe göre sahtecilik suçlarının işlenebilmesi için failin zarar verme iradesine de sahip olması gerekir (Soyaslan, 2014:503).

3.2. Kıymetli Damga Kavramı

Kıymetli damga esasen bir dolaylı verginin ya da harcın ödendiğini gösterir makbuz niteliğindedir. Kıymetli damgalar üzerlerinde yazılı ekonomik değerle alınıp satılmakta ve ödeme aracı olarak dolaşıma sunulmaktadır (Bakıcı ve Yalvaç, 2008:580). 5237 Sayılı TCK’nın 199. maddesinin 4. fıkrasında kıymetli damga şu şekilde ifade edilmiştir:

“Damgalı kâğıtlar, damga ve posta pulları ve muayyen bir miktar vergi veya harcın ödendiğini belgelemek amacıyla kullanılan pullar, kıymetli damga sayılır.”

Damgalı kağıtlar, Devlet tarafından filigranlı kağıt üzerine basılan ve bir köşesinde dolaylı bir verginin tahsil edildiğini gösteren pul şeklindeki kağıtlardır (Meran, 2016:439). Damga pulları ise resmi bir işleme ait vergi veya harcın alındığını, bir imzanın, onayın veya bir resmi belgenin doğruluğunu göstermek için Devlet tarafından çıkarılan pullardır (Bakıcı ve Yalvaç, 2008:581). Posta pulları, posta harcının ödenmesi

amacıyla kullanılan ve Devlet tarafından çıkarılan kıymetli damgalardır(Akdoğan ve Köseoğlu, 1963:47). Yasaların öngörmesi halinde bir vergi veya harcın ödendiğini belgelemek amacıyla pul kullanılması mümkündür. 199. maddede bu tür pullar da kıymetli damga olarak sayılmıştır.

3.3. Kıymetli Damgada Sahtecilik Suçunun Yasal Düzenlemesi

3.3.1. 765 Sayılı Türk Ceza Kanunu Dönemi

5237 Sayılı TCK'da Kıymetli Damgada Sahtecilik Suçu 199. maddede düzenlenmiştir. Buna karşın 5237 Sayılı TCK'dan önce yürürlükte olan 765 Sayılı TCK'da, Kıymetli Damgada Sahtecilik Suçuna ilişkin fiiller 322, 327 ve 329. maddeler olmak üzere üç farklı madde altında düzenlenmiştir. Bu maddelerde yer alan düzenlemeler aşağıdaki şekildedir:

Madde 322

316, 318 ve 320 nci maddeler hükümleri, kıymetli damgaların taklit ve tağyirinde ve memlekete ithalinde ve taklit edilmiş olan kıymetli damgaların satılıp alınmasında, saklanmasında ve kullanılmasında ve tedavüle çıkarılmasında da tatbik olunur. Şu kadar ki tayin edilecek cezanın yarısı indirilir.

Ceza Kanunundaki kıymetli damgalardan maksat, hususi kanunlara göre çıkarılmış olan damgalı kağıtlar ve damgaya yarayan markalar, pullar ve pula muadil tutulan sair kıymetli kağıtlardır.

Madde 327

Taklit veya tağyir fiillerine iştirak etmeksizin taklit veya tağyir edilmiş olan kıymetli damgaları kullanan kimse bir aydan üç seneye kadar hapis ve elli liradan dört yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Eğer bunlar bilinmeyerek alınmışsa 320 nci maddede yazılı olan ceza üçte bir nispetinde indirilerek tatbik olunur.

Madde 329

Kıymetli damgaları veya demiryolu, yahut sair amme nakliyat şirketlerinin biletleri üzerine evvelce kullanılmış olduklarına dair konulan işaretleri silmek veya her ne suretle olursa olsun yok etmek sureti ile bunları kullanan veya kullanmak üzere başkalarına veren kimse bir seneye kadar hapis ve iki yüz liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Kullanılmış pulları iptal işaretlerini yok etmeksizin evrak, eşya veya mektuplar üzerine bilerek yapıştırıp tekrar kullanan kimse elli liraya kadar ağır para cezasına mahkum edilir.

765 Sayılı TCK'da yukarıdaki şekilde 3 ayrı maddede yer alan Kıymetli Damgada Sahtecilik Suçuna ilişkin düzenlemeler, tek bir madde olarak 5237 Sayılı TCK'nın 199. Maddesinde düzenlenmiştir. Bununla birlikte her iki Kanun'da yer alan düzenlemeler incelendiğinde birtakım farklılıklar görülmektedir. Biz bu farklara çalışmamızın ilerleyen bölümlerinde değineceğiz.

3.3.2. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Dönemi

Kıymetli damgaların üretimi de Devlet denetimi altında gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle kıymetli damgada sahtecilik suçu 5237 sayılı TCK'da Kamu Güvenine Karşı Suçlar başlığı altında 199. maddede düzenlenmiştir.

Madde 199

(1) *Kıymetli damgayı sahte olarak üreten, ülkeye sokan, nakleden, muhafaza eden veya tedavüle koyan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır.*

(2) *Sahte olarak üretilmiş kıymetli damgayı bilerek kabul eden kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır.*

(3) *Sahteliğini bilmeden kabul ettiği kıymetli damgayı bu niteliğini bilerek tedavüle koyan kişi, bir aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*

(4) *Damgalı kâğıtlar, damga ve posta pulları ve muayyen bir miktar vergi veya harcin ödendiğini belgelemek amacıyla kullanılan pullar, kıymetli damga sayılır.*

Madde kapsamında korunan kıymetli damgalar, özel bir yasaya göre çıkarılan, suç tarihinde tedavülde bulunan ve üzerinde iptal edildiğine dair işaret bulunmayan damgalardır. Yargıtay 8. Ceza Dairesi vermiş olduğu bir kararında, tedavüle bulunmayan bir kıymetli damganın sahtesinin kullanılması ile kıymetli damgada sahtecilik suçunun oluşmayacağına karar vermiştir (8CD 21.3.2012, 2010/11233-2012-9237). Tedavülde bulunmayan bir kıymetli damganın bir kişiye karşı kullanılarak menfaat elde edilmesi halinde hangi suçun oluşacağı tartışılmalıdır (Bakıcı ve Yalvaç, 2008:580). Öğretideki bazı görüşler tedavülde bulunmayan kıymetli damgalarla yapılan sahteciliğin, TCK'nın 157. maddesinde düzenlenen dolandırıcılık suçu kapsamında değerlendirilebileceğini öne sürmektedir (Parlar ve Hatipoğlu, 2008:2953; Meran, 2016:438).

Madde metninde kıymetli damgaların ulusal ya da yabancı bir ülkeye ait olması arasında herhangi bir fark gözetilmemiştir (Erman, 1951:270-271). Dolayısıyla yabancı kıymetli damgalarda yapılan sahtecilik de 199. madde kapsamında cezalandırılabilir. Ancak karşı bir görüşe göre, yabancı kıymetli damgalarda yapılan sahtecilik 199. madde kapsamında cezalandırılmamalıdır. Zira kanun koyucunun 197. maddede düzenlenen parada sahtecilik suçunda yabancı paraları sahte olarak üreten, ülkeye sokan, nakleden, muhafaza eden veya tedavüle koyan kişiyi cezalandırmasına karşın 199. maddede düzenlenen kıymetli damgada sahtecilik suçunda yabancı kıymetli damgalarda yapılan sahtecilik faaliyetlerini cezalandırmamaktadır (Akdoğan ve Köseoğlu, 1963:47). Kanımızca bu görüşe katılmak mümkün değildir. Zira 199. maddenin lafzına bakıldığında yerli-yabancı ayırımına dair herhangi bir ifadenin olmadığı görülmektedir. Kaldı ki maddede, "kıymetli damgayı sahte olarak ülkeye sokmak" fiili seçimlik hareketlerden biri olarak öngörülmüştür. Yasa koyucunun burada "ülkeye sokmak" ifadesini kullanması, yabancı kıymetli damgaları da bu kapsama dahil etme iradesini gösterir. Bu sebeple yabancı devletlerin kıymetli damgalarının da madde çerçevesinde değerlendirilmesi gerekir.

Kıymetli damgada sahtecilik suçunun işlenmesi sonucu elde eden maddi menfaat ve gelir ise, TCK'nın 55. maddesi gereğince müsadere edilecektir. Madde metninde belirtildiği üzere *suçun işlenmesi ile elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun işlenmesi için sağlanan maddi menfaatler ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançların müsaderesine karar verilir.* Maddenin ikinci fıkrasında ise müsadere konusu eşya veya maddi menfaatlere elkonulmadığı

veya bunların merciine teslim edilmediği durumlar düzenlenmiştir. Buna göre, müsadere mümkün olmadığı durumlarda, müsadere edilemeyen maddi menfaatlerin ve gelirin karşılığını oluşturan değerlerin müsadere sine hükmedilir.

3.3.3. 199. Maddenin Gerekçesi

Madde metninde kıymetli damgada sahtecilik suçu tanımlanmıştır.

Kıymetli damga esasta, bir vasıtalı verginin veya harcın ödendiğini gösteren belgedir. Özel kanunlar birtakım işlemlerin bu gibi damgaları içeren kağıtlar üzerine yazılmasını veya bu işlemlerin onaylanması için belirli değerde damga pulunun işlemler üzerine yapıştırılıp imha olunmasını yahut posta hizmetlerinden yararlanmak isteyen kimsenin, idarece saptanan değerde posta pulunu hizmetin konusunu teşkil eden mektup veya paket üzerine yapıştırmasını zorunlu kılar. Böylece sözü edilen kağıtlarla pullar, bir vergi veya harcın ödendiğini belgeler; bununla beraber kıymetli damgaların, üzerlerinde taşıdıkları nominal değerle alınıp satıldıkları ve çok kere, bir ödeme vasıtası olarak tedavül ettikleri, ayrıca bu gibi damgaları basmak veya piyasaya sürmek tekelinin de Devlete ait olduğu bilinmektedir. İşte bu iki vasıf, kıymetli damgaları bir vergi veya harcın ödendiğini gösteren bir makbuz olmaktan çıkarmakta ve paraya yaklaştırmaktadır. Bu nedenle, kıymetli damgalarda sahtecilik fiilleri, ayrı bir suç olarak tanımlanmıştır.

Suç konusu kıymetli damganın, suç tarihinde kullanılabilir olması gerekir. Kıymetli damganın milli olması koşulu aranmamış, yabancı kıymetli damgalar da, tıpkı paralar gibi korunmuştur.

Söz konusu suçu oluşturan seçimlik hareketler, sahte olarak üretme, ülkeye sokma, nakletme, muhafaza etme ve tedavüle koyma olarak belirlenmiştir. Sahte kıymetli damgayı tedavüle koymak, bunu kullanmayı, sarf etmeyi ifade eder. Sahte damga pulunu bir makbuza veya sahte posta pulunu bir zarfa yapıştıran kimse, bu pulu elinden çıkarmış yani tedavüle koymuş olur. Daha önce kullanılmış olan bir kıymetli damganın, üzerindeki kullanıldığına dair işaret silinerek tekrar kullanılması hâlinde de, sahte damgayı tedavüle koymak söz konusudur.

İkinci fıkrada sahte kıymetli damgayı kabul etmek, ayrı bir suç olarak tanımlanmıştır. Ancak, bu suçun oluşabilmesi için, kabul edilen kıymetli damganın sahte olduğunun bilinmesi gerekir; yani bu suç, ancak doğrudan kastla işlenebilir.

Üçüncü fıkrada ise, sahteliği bilinmeden kabul edilen kıymetli damganın bu niteliğinin öğrenilmesine rağmen tedavüle konulması, birinci fıkraya göre daha az cezayı gerektiren bir durum olarak kabul edilmiştir. Bu durumda, kişi sahteliğini bilmeden kabul ettiği kıymetli damgayı, bu özelliğini öğrendikten sonra elinden çıkarmaya çalışmaktadır.

Maddenin son fıkrasında kıymetli damga sayılacak damgalı kağıt ve pullar belirlenmiştir. Bir değerlin pullara eşit tutulabilmesi için, hem aynı işlevi yapması hem de özel bir kanunun bu gibi değerlerin çıkarılmasına izin vermiş bulunması gerekir. Bu itibarla, posta kartı, pula eşit bir değerdir. Ancak, posta pulunun fonksiyonunu yapmayan ve çeşitli kuruluşlarca çıkartılıp da, posta pulları yanında zarflara yapıştırılan ve esasta pulu çıkaran kuruluşa bir teberru niteliğinde bulunan pullar bu tanıma girmez; meğer ki özel kanun bu gibi pulları içermeyen zarf veya paketlerin posta hizmetlerinden yararlanamayacaklarını veya bu gibi pulların Devletçe çıkarılan pullara eşit tutulduğunu belirtmiş olsun (Yurtcan, 2015:40-41).

3.3.4. 765 Sayılı Kanun ile 5237 Sayılı Kanun'da Yer Alan Kıymetli Damgada Sahtecilik Suçunun Farkları

Kıymetli Damgada Sahtecilik Suçuna ilişkin olarak 765 Sayılı TCK'nın 322. maddesinde seçimler hareketler şu şekilde düzenlenmiştir:

- Kıymetli damgaların taklit edilmesi;
- Kıymetli damgaların tağyir edilmesi;
- Kıymetli Damgaların memlekete ithali;
- Taklit edilmiş olan kıymetli damgaların satılması;
- Taklit edilmiş olan kıymetli damgaların alınması;
- Taklit edilmiş olan kıymetli damgaların saklanması;
- Taklit edilmiş olan kıymetli damgaların kullanılması;
- Taklit edilmiş olan kıymetli damgaların tedavüle çıkarılması.

327. maddenin ilk fıkrasında ise taklit veya tağyir fiillerine iştirak etmeksizin taklit veya tağyir edilmiş olan kıymetli damgaları kullanmak ayrı bir suç olarak düzenlenmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında ise bu suçun kıymetli damgaların taklit veya tağyir edildiğinin bilinmeden işlenmesi halinde hükmolunacak cezada üçte bir indirim yapılması gerektiği düzenlenmiştir.

329. maddenin ilk fıkrasında ise kıymetli damgalar üzerine evvelce kullanılmış olduklarına dair konulan işaretleri silmek veya her ne suretle olursa olsun yok etmek sureti ile bunları kullanmak veya kullanmak üzere başkalarına vermek suçu düzenlenmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında ise kullanılmış pulları iptal işaretlerini yok etmeksizin evrak, eşya veya mektuplar üzerine yapıştırıp tekrar kullanmak daha hafif bir cezayı gerektiren ayrı bir suç olarak düzenlenmiş ve sadece adli para cezası ile cezalandırılması öngörülmüştür.

Buna karşın, 765 Sayılı TCK'daki 322, 327 ve 329. maddelerinde düzenlenen kıymetli damgada sahtecilik suçları 5237 Sayılı TCK'nın 199. maddesi altında tek bir düzenleme haline getirilmiştir. 199. maddenin ilk fıkrasında kıymetli damgada sahtecilik suçunun seçimler hareketleri şu şekilde sıralanmıştır:

- Kıymetli damgayı sahte olarak üretmek,
- Kıymetli damgayı sahte olarak ülkeye sokmak,
- Kıymetli damgayı sahte olarak nakletmek,
- Kıymetli damgayı sahte olarak muhafaza etmek,
- Kıymetli damgayı sahte olarak tedavüle koymak.

Görüldüğü gibi 199. maddenin ilk fıkrasında, 765 Sayılı TCK'nın 322. maddesinde yer alan "taklit ve tağyir etmek" ifadesi yerine "üretmek" tercih edilmiştir. Kanımızca üretme fiili, taklit ve tağyir fiillerini de kapsayacak şekilde daha geniş bir hareket alanı ifade etmektedir. 199. maddedeki bir diğer farklılık ise, 765 Sayılı TCK'nın 322. maddesinde yer alan alma, satma ve kullanma hareketlerinin 199. maddede yer almamasıdır. Kanımızca 199. maddede yer alan "tedavüle koyma" hareketi, alma, satma ve kullanma hareketlerini de kapsayacak şekilde yorumlanmalıdır. Zira 199. maddenin gerekçesinde tedavüle koyma hareketinin sahte kıymetli damgayı kullanma, sarf etme, elden çıkarma ve üzerindeki iptal işaretlerini silerek tekrar kullanma hareketlerini de kapsadığı ifade edilmiştir. Ancak öğretideki bir görüşe göre kıymetli damga üzerindeki iptal işaretlerini silmek, kıymetli damganın sahteliği ile ilgili bir durum değildir ve dolayısıyla tahrifat olarak kabul edilmemelidir. Yani iptal işaretinin silinmesi bir kıymetli damgayı sahte yapmaz (Gerçekler, 2011:2127).

199. maddenin ikinci fıkrasında sahte olarak üretilmiş kıymetli damgayı bilerek kabul etme suçu düzenlenmiştir. 765 Sayılı TCK'nın 327. maddesinin ilk fıkrasında düzenlenmiş “kullanma” hareketi olarak düzenlenen bu suç, 199. maddenin ikinci fıkrasında “kabul etme” halini almıştır. Maddenin gerekçesinden de anlaşıldığı gibi 199. maddenin uygulanmasında, kıymetli damgayı sahteliğini bilerek kabul etme hareketi suçun tamamlanması için yeterli görülmüştür. Suçun oluşması için failin kabul ettiği sahte kıymetli damgayı kullanmasına gerek yoktur.

199. maddenin üçüncü fıkrasında sahteliğini bilmeden kabul ettiği kıymetli damgayı bu niteliğini bilerek tedavüle koyma suçu düzenlenmiştir. Bu suç 765 Sayılı TCK'nın 327. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “sahteliğini bilmeden alma” suçu ile benzerlik göstermektedir. Ancak 199. maddede yer alan düzenleme “bilmeden alma” hareketini suçun oluşumu için yeterli görmemiş, suçun oluşumu için sahteliği bilinmeden alınan kıymetli damganın bilerek tedavüle koyulması halinde suçun oluşacağını düzenlemiştir.

765 Sayılı TCK'nın 329. maddesinde düzenlenen kıymetli damga üzerindeki iptal işaretlerini silerek kullanma suçu, 5237 Sayılı TCK'da ayrıca düzenlenmemiştir. 199. maddenin gerekçesinde düzenlenen kıymetli damga üzerindeki iptal işaretlerini silerek kullanma eyleminin tedavüle koyma suçunu oluşturacağı ifade edilmiştir. Dolayısıyla kıymetli damga üzerindeki iptal işaretlerini silerek kullanan kişi, 199. maddenin ilk fıkrasındaki tedavüle koyma seçimlik hareketini gerçekleştirmiş olacaktır.

765 Sayılı TCK'nın 322. maddesinde, kıymetli damgaların taklit ve tağyiri ve memlekete ithali ve taklit edilmiş olan kıymetli damgaların satılıp alınması, saklanması ve kullanılması ve tedavüle çıkarılması suçları için öngörülen ceza, bir buçuk yıldan altı yıla kadar hapis ve beş yüz liradan beş bin liraya kadar ağır para cezasıdır¹. Buna karşın 5237 Sayılı TCK'nın 199. maddesinin birinci fıkrasında yer alan düzenlemeye göre, kıymetli damgayı sahte olarak üreten, ülkeye sokan, nakleden, muhafaza eden veya tedavüle koyan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılmaktadır. 765 Sayılı TCK'nın 327. maddesinde taklit veya tağyir fiillerine iştirak etmeksizin taklit veya tağyir edilmiş olan kıymetli damgaları kullanan kimse bir aydan üç seneye kadar hapis ve elli liradan dört yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılmaktadır. Buna karşın 5237 Sayılı TCK'nın 199. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan düzenlemeye göre sahte olarak üretilmiş kıymetli damgayı bilerek kabul eden kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılmaktadır. Her iki Kanun'un kıymetli damgada sahtecilik fiileri için öngördüğü cezalar karşılaştırıldığında, 5237 Sayılı TCK'nin daha az ceza düzenlemeleri öngördüğü görülmektedir.

3.4. Kıymetli Damgada Sahtecilik Suçunun İncelenmesi

3.4.1. Suçun Konusu, Faili ve Mağduru

Kıymetli Damgada Sahtecilik Suçunda korunan hukuki değer kamu güvenidir. Kanun koyucu, toplumda paraların geçerliliğine olan güveni koruduğu gibi kıymetli damgaların da geçerliliğine olan güveni koruma altına almak istemiştir (Yaşar ve Gökcan ve Artuç, 2014:6084). Ayrıca kanun koyucu kamu güveninin uğradığı zararı, suçtan zarar gören mağdurun maddi zararından üstün tuttuğu için bu suçu “Kamu Güvenine Karşı Suçlar” başlığı altında düzenlemiştir (Bakıcı ve Yalvaç, 2008:492).

¹ 765 Sayılı TCK'nın 322. maddesi, aynı Kanununun 316, 318 ve 320. maddelerinde yer alan düzenlemelerin 322. maddede de tatbik edileceğini, ancak bu durumda öngörülen cezaların yarı oranda indirileceğini düzenlemektedir. Dolayısıyla 316. maddede öngörülen üç seneden on iki seneye kadar hapis ve bin liradan on bin liraya kadar ağır para cezaları, yarı oranında düşürülerek 322. maddede yer alan suçlara uygulanacaktır.

Suçun konusunu hukuki ve maddi konu olmak üzere ikiye ayırabiliriz. Kıymetli damgada sahtecilik suçunun hukuki konusu kamu güvenidir. Zira kanun koyucu, kıymetli damgada sahtecilik suçunu düzenleyerek kamu güvenini korumayı amaçlamaktadır. Suçun maddi konusu kıymetli damgalardır (Meran, 2016:438).

Fail bakımından özellik göstermeyen bu suç, herhangi bir kişi tarafından işlenebilir. Korunan hukuki değer başlığında da belirttiğimiz gibi suçtan zarar gören mağdurun zararı ikincil niteliktedir. Kamu güveninin zararı üstün tutulduğu için suçun asıl mağduru kamu yani toplumdur.

Suçun işlenmesi halinde kıymetli damgaları çıkaran yetkili kamu kuruluşları da zarar görmektedir. Bu nedenle suçtan zarar gören yetkili kamu kuruluşları, suçla ilgili kamu davasına katılma hakkına sahiptir (Yaşar ve Gökcan ve Artuç, 2014:6084).

3.4.2. Suçun Unsurları

3.4.2.1. Hareket

TCK'nın 199. maddesinin birinci fıkrasında sahte olarak üretme, ülkeye sokma, nakletme, muhafaza etme ve tedavüle koyma seçimlik hareketleri düzenlenmiştir. 199. maddenin gerekçesine göre, maddede sayılan seçimlik hareketlerden birinin yapılmış olmasıyla suç oluşmaktadır.

Kıymetli damganın aslına yakın veya aldatma yeteneğine sahip olacak derecede benzer şekilde basılması veya bastırılması seçimlik hareketlerden üretme hareketini karşılamaktadır. Yetkili makamların çıkarmış olduğu kıymetli damga niteliğindeki damgalı kağıt ve pullar üzerinde değişiklik yapılması da üretme hareketi kapsamına girmektedir. Aldatma yeteneğinden söz edilebilmesi için gerçek ve sahte kıymetli damgalar arasında ilk bakışta anlaşılacak derecede benzerlik bulunması gerekmektedir. Kıymetli damgalar üzerinde özel bir ilgisi olmayan kişilerce sahte kıymetli damgaların sahteliği ilk bakışta anlaşılabilirse, söz konusu sahte kıymetli damgaların aldatma yeteneğine haiz olmadığı kabul edilir (Yaşar ve Gökcan ve Artuç, 2014:6086). Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nin aldatma yeteneğine ilişkin olarak verdiği bir kararında, sahte kıymetli damgaların aldatma yeteneğine haiz olup olmadıklarının tespitinde, bir PTT veznedarının raporunun yeterli olmayacağı ve bu hususta Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünden rapor alınması gerektiğini ifade etmiştir (8CD 15.01.2008-2006/10469-2008/99).

Yabancı bir ülkede sahte olarak üretilen kıymetli damgaların ülkeye sokulması ile seçimlik hareketlerden ülkeye sokma hareketi gerçekleşmekte ve suç tamamlanmış olmaktadır (Bakıcı ve Yalvaç, 2008:583).

Nakletme hareketi, sahte kıymetli damgaları ülke içerisinde bir yerden başka bir yere götürmektir. 199. maddenin ilk fıkrasında yer alan seçimlik hareketlerin bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesi gerektiği için yani bu suçun kasten işlenebilen bir suç olması sebebiyle, kanımızca sahte kıymetli damga olduğunu bilmeden bunları nakleden bir kişi, nakletme suçunu işlemiş sayılmamalıdır.

Kendisine veya başkasına ait sahte kıymetli damgaları saklamak ve korumak seçimlik hareketlerden muhafaza etme hareketini oluşturur. Sürekli suç olduğu için saklama süresince suç devam etmektedir. Ancak muhafaza etme süresi, malik veya zilyet olma suçun oluşması açısından önemli değildir (Bakıcı ve Yalvaç, 2008:583).

Sahte kıymetli damgaları mal veya hizmet alımı karşılığında dolaşıma sunma eylemi, tedavüle koyma seçimlik hareketini oluşturur. Örneğin sahte bir posta bulunu bir zarfa yapıştıran kimse sahte kıymetli damgayı tedavüle koymuş olur (Meran, 2016:440). 199. maddenin gerekçesinde yer alan açıklamaya göre, daha önce kullanılan bir kıymetli damgayı, üzerinde yer alan ve kullanıldığını gösteren işaretleri silerek tekrar kullanan kişi de tedavüle koyma seçimlik hareketini gerçekleştirmiş olur. Ancak kıymetli damgayı, koleksiyon veya süs eşyası gibi normal kullanım amaçları dışında kullanmak amacıyla üzerindeki iptal işaretlerinin silinmesi halinde tedavüle koyma suçu oluşmaz (Erem, 1961:122).

Tedavüle koyma suçu, sahte kıymetli damganın piyasaya sürülerek failin egemenlik alanından çıkması ve sahteliğini bilmeyen kişinin egemenlik alanına girmesi ile tamamlanır. Emanet bırakma, bağışlama gibi eylemler sonucu başkasının egemenlik alanına girse dahi suç tamamlanmış olacaktır. (Bakıcı ve Yalvaç, 2008:583). Zira tedavüle koyma hareketinin tamamlanması için, sahte kıymetli damgayı alan kişinin kabul etme iradesi gerekli değildir (Yaşar ve Gökcan ve Artuç, 2014:6086). Bununla birlikte failin egemenlik alanından çıkan sahte kıymetli damga, başka birinin egemenlik alanına girmemişse, tedavüle koyma suçu teşebbüs aşamasında kalacaktır(Bakıcı ve Yalvaç, 2008:583).

199. maddenin ikinci fıkrasına göre *sahte olarak üretilmiş kıymetli damgayı bilerek kabul eden kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır*. Burada kıymetli damganın sahte olduğunu bilerek almak kabul etme suçunu oluşturmaktadır. Kabul etme şekli suçun oluşumu açısından önemli değildir. Sadece kabul etme suçun oluşumu için yeterlidir (Aslan, 2015:156). Bilerek kabul etme hareketi, neticesi harekete bitişik suç olduğundan kabul etme ile suç tamamlanmış olmaktadır (Bakıcı ve Yalvaç, 2008:584). Ancak sahteliğini bilmeden kabul etmek, elden bilerek çıkarmadıktan sonra herhangi bir suç oluşturmayacaktır (Meran, 2016:440).

İkinci fıkranın uygulanabilmesi için sanığın birinci fıkrada yer alan seçimlik hareketlere katılmamış ya da bu hareketleri gerçekleştirmemiş olması gerekir (Aslan, 2015:156). Sahte kıymetli damgayı kabul eden kişi bunu kullanırsa birinci fıkra kapsamındaki tedavüle koyma suçu gerçekleşmiş olur (Gözübüyük, 1989:247).

199. maddenin üçüncü fıkrasına göre “*sahteliğini bilmeden kabul ettiği kıymetli damgayı bu niteliğini bilerek tedavüle koyan kişi, bir aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*” Burada suçun oluşumuna sebebiyet veren hareket, sahteliğini bilmeden kabul ettiği sahte kıymetli damgayı, sahteliğini öğrendikten sonra tedavüle koymaktır.

3.4.2.2. Suçun Manevi Unsuru

Suçun manevi unsuru birinci fıkradaki seçimlik hareketlerin fail tarafından bilerek ve istenerek, yani doğrudan kastla yapılmasıdır (Meran, 2016:440). Başka bir deyişle fail 199. madde ile cezalandırılması öngörülen fiilleri işleme iradesine sahip olmalıdır (Demirel, 1955:138). Kişinin seçimlik hareketlerden herhangi birini gerçekleştirirken sahip olduğu saik, suçun oluşumu açısından önem taşımaz (Meran, 2016:440). Ancak kişinin saiki, cezanın belirlenmesinde dikkate alınabilir (Bakıcı ve Yalvaç, 2008:585).

İkinci fıkrada ise suçun manevi unsuru sahte kıymetli damganın sahteliğinin bilerek kabul edilmesidir. Bu nedenle fıkrada düzenlenen suç doğrudan kastla işlenebilen bir suçtur (Gören, 2012:1143).

Üçüncü fıkrada suçun manevi unsuru, sahteliği bilinmeden kabul edilen kıymetli damganın, kabul eden tarafından sahteliğinin öğrenilmesine rağmen bunu bilerek tedavüle koyulmasıdır (Bakıcı ve Yalvaç, 2008:585). Dolayısıyla iyiniyetle alınan ve sahteliği bilinmeyen sahte kıymetli damganın yine iyiniyetle ve sahteliği bilinmeden tedavüle koyulması suçu oluşturmaz (Meran, 2016:441).

İkinci ve üçüncü fıkrada yer alan düzenlemelerde “bilme” unsuru arandığı için, bu fıkralarda yer alan suçların olası kast ile işlenmesi mümkün değildir (Parlar ve Hatipoğlu, 2007:514).

3.4.2.3. Netice ve Nedensellik Bağı

Kanun koyucu, kıymetli damgada sahtecilik suçunda, suçun oluşmasını herhangi bir neticeye bağlamamıştır. Dolayısıyla 199. maddedeki seçimlik hareketlerden herhangi birinin gerçekleştirilmesi suçun oluşumu için yeterlidir. Ayrıca bir neticenin meydana gelmesi gerekmez.

Kıymetli damgada sahtecilik suçu 199. maddede yer alan seçimlik hareketlerden herhangi birinin gerçekleşmesiyle tamamlanmaktadır. Bu nedenle suçun oluşumunda nedensellik bağı aranmaz. Başka bir ifadeyle kıymetli damgada sahtecilik suçunda, madde metninde yer alan seçimlik hareketlerin icra edilmesi ile suç oluşmakta olup, ayrıca zarar veya somut bir tehlikenin varlığı aranmaz (Gerçeker, 2011:2127).

3.4.3. Suçun Özel Görünüş Şekilleri

3.4.3.1. Teşebbüs

Kıymetli damgada sahtecilik suçu teşebbüsle işlenebilen bir suçtur. Bu nedenle suçu işlemek kastıyla elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle suçu tamamlayamayan kişi, TCK'nın 35. maddesi gereğince teşebbüsten sorumlu tutulacaktır. Örneğin üretim sırasında yakalanma, muhafaza etme ya da nakletme için alınırken kolluğun sahte kıymetli damgalara el koyması suça teşebbüs durumlarıdır (Bakıcı ve Yalvaç, 2008:586).

Benzer bir yaklaşımla, 199. maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen sahte kıymetli damgayı bilerek kabul etme fiili sırasında, kabul eylemi tamamlanmadan, yani sahte kıymetli damga failin himayesine geçmeden yakalanılması halinde suça teşebbüs söz konusu olabilecektir. Üçüncü fıkrada düzenlenen failin sahteliğini bilmeden kabul ettiği kıymetli damgayı sahteliğini bilerek tedavüle koyma fiilinde ise, kıymetli damganın sahteliğini öğrenme ve sahte kıymetli damgayı bilerek tedavüle koyma arasında geçen sürede failin yakalanması halinde suça teşebbüs gündeme gelebilecektir.

3.4.3.2. Gönüllü Vazgeçme

Kıymetli damgada sahtecilik suçunda gönüllü vazgeçme mümkündür. Zira fail 199. maddede yer alan seçimlik hareketlerden herhangi birini gerçekleştirmeden önce suçu işlemekten gönüllü vazgeçebilir veya suçun tamamlanmasını ya da neticenin gerçekleşmesini önleyebilir.

765 Sayılı TCK döneminde Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nin vermiş olduğu bir kararda, üretilen bir miktar sahte kıymetli damganın taklit yeteneğinin kötü olması sebebiyle sanıkların serbest iradeleri ile baskı makinasını elden çıkararak üretilen sahte kıymetli damgaları imha etmeleri sonucu eylemlerinden icra aşamasından önce vazgeçmiş olmaları ve piyasaya sahte kıymetli damga sürüldüğünün kanıtlanamaması

halinde bu aşamaya kadar olan davranışlarının bir suç oluşturmadığına karar verilmiştir (8CD 15.02.1985-5274/714).

3.4.3.3. İştirak

199. maddesinin birinci ve üçüncü fıkrasında düzenlenen suça konu eylemlerin işbölümü ya da yardımla gerçekleştirilmesi ve dolayısıyla suça iştirak edilmesi mümkündür. Örneğin sahte kıymetli damganın üretiminde, ülkeye sokulmasında, nakledilmesinde, muhafaza edilmesinde ya da tedavüle koyulmasında iş bölümü ya da yardımlaşma yapılması halinde suça iştirak söz konusu olacaktır. Bu durumda, kıymetli damgada sahtecilik suçu özgü suçlardan olmadığı için suça iştirak eden her fail, iştirak derecesine göre cezalandırılmalıdır (Bakıcı ve Yalvaç, 2008:585-586). Maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen bilerek kabul etme eyleminin ise suça iştirak açısından elverişli olmadığı kanaatindeyiz.

3.4.3.4. İçtima

Kıymetli damgada sahtecilik suçu başka bir suçun unsuru ya da ağırlaştırıcı nedeni olmadığı için bileşik suça konu olması mümkün görünmemektedir.

Kıymetli damgada sahtecilik suçunda failin birden fazla seçimlik hareketi aynı suç işleme kararı altında gerçekleştirilmesi sonucunda zincirleme suç oluşması mümkündür. Bununla birlikte suçun tekrarı hukuki ya da fiili kesintiden ileri gelmişse, bu durumda bağımsız ve ayrı ayrı cezalandırması gereken iki suç söz konusudur (Bakıcı ve Yalvaç, 2008:586).

Kıymetli damgada sahtecilik suçunda tek bir fiille birden fazla hükmün ihlali söz konusu değildir. Bu nedenle fikri içtima uygulanmaz. Zira, seçimlik hareketlerden birinin gerçekleştirilmesiyle, suçun varlığı için gerekli ve yeterli olan tek hüküm ihlali oluşur.

Kıymetli damgada sahtecilik suçunun başka bir suç ile birlikte işlenmesi halinde gerçek içtima hükümleri uygulanmalıdır. Örneğin sahte kıymetli damga kullanılarak bir kimsenin kandırılması ve hileli hareketlerle çıkar sağlanması halinde dolandırıcılık suçunun da oluşması mümkündür. Zira bu iki suç birbirilerinin unsuru ya da ağırlaştırıcı nedeni değildir. Sahte olarak üretilen kıymetli damganın yurtdışına çıkarılarak daha sonra tekrar ülkeye sokulması halinde, üretme ile suç tamamlanmış olacağından, ülkeye sokma hareketi ile suçun oluşabilmesi için yeni bir suç işleme kararı altında ülkeye sokma hareketinin gerçekleşmesi gerekmektedir. Ülkeye sokma hareketi yeni bir suç işleme kararı altında gerçekleştirildiğinden her hareket ayrı bir suç oluşturmaktadır. Bu durumda gerçek içtima hükümlerinin uygulanması gerekmektedir (Bakıcı ve Yalvaç, 2008:583,586).

3.4.5. Suça İlişkin Diğer Değerlendirmeler

Kıymetli damgada sahtecilik suçu 199. maddede yer alan seçimlik hareketlerden herhangi birinin gerçekleşmesiyle tamamlanmaktadır.

Kıymetli damgada sahtecilik suçunda hukuka uygunluk nedenlerinin somut olaya göre değerlendirilmesi gerekmektedir. Örneğin resmi bir operasyonda kullanılmak üzere sahte kıymetli damga üretilmesi, nakledilmesi ya da muhafaza edilmesi durumunda söz konusu seçimlik hareketler hukuka uygun hale gelecektir.

Kusurluluğu ortadan kaldıran haller de yine somut olaya göre değerlendirilmelidir. Örneğin zorunluluk hali, cebir ve şiddet ya da hata nedeniyle kıymetli damgada sahtecilik suçuna ilişkin seçimlik hareketlerin yapılması söz konusu olabilir. Bu durumda failin kusurluluğunun ortadan kalkması mümkündür.

5237 Sayılı TCK'nın 61. maddesinin e fıkrası gereğince kıymetli damgada sahtecilik suçunda zamanaşımı süresi sekiz yıldır.

Kıymetli damgada sahtecilik suçunda failin tüzel kişi olması halinde güvenlik tedbiri uygulanacağına ilişkin olarak herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Kıymetli damgada sahtecilik suçu soruşturma ve kovuşturması şikayete bağlı olmayan bir suç tipidir. Zira 199. maddede yer alan cezalar şikayete bağlı olarak düzenlenmemiştir. Dolayısıyla kamu adına Cumhuriyet Savcılığı tarafından re'sen takip edilir.

3.4.6. Etkin Pişmanlık

5237 Sayılı TCK'nın 201. maddesi kıymetli damgada sahtecilik suçunda etkin pişmanlık koşullarını düzenlemektedir. Buna göre:

Sahte olarak para veya kıymetli damga üreten, ülkeye sokan, nakleden, muhafaza eden veya kabul eden kişi, bu para veya kıymetli damgaları tedavüle koymadan ve resmi makamlar tarafından haber alınmadan önce, diğer suç ortaklarını ve sahte olarak üretilen para veya kıymetli damgaların üretildiği veya saklandığı yerleri merciine haber verirse, verilen bilginin suç ortaklarının yakalanmasını ve sahte olarak üretilen para veya kıymetli damgaların ele geçirilmesini sağlaması halinde, hakkında cezaya hükmolunmaz.

Madde metnine göre failin etkin pişmanlıktan faydalanabilmesi için suç ortaklarının yakalanması ve sahte kıymetli damgaların ele geçirilmesi gerekmektedir. Ancak öğretilerdeki bir görüşe göre etkin pişmanlıktan yararlanabilmek için suç ortaklarını ele verme zorunluluğu bulunmamaktadır. Suçun doğmasını engellemek yeterlidir (Aslan, 2015:157). Kanımızca bu görüş isabetli değildir. Zira bu görüş, tamamen maddenin lafzına ters niteliktedir. Eğer işlenen suç iştirak halinde gerçekleştirilmişse, etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için "suç ortaklarını haber verme" yükümlülüğü söz konusudur.

4. SONUÇ

Kıymetli damgada sahtecilik suçu, kamu güvenini korumak amacıyla 5237 Sayılı TCK'nın 199. maddesinde düzenlenmiştir. Hukuki konusu kamu güveni, maddi konusu ise kıymetli damga olan suçun koruduğu hukuki değer kamu güvenidir. Fail bakımından özellik göstermediği için herkes tarafından işlenebilen bu suçun asıl mağduru kamu yani toplumdur. Suçun maddi unsuru kıymetli damgayı sahte olarak üretmek; kıymetli damgayı sahte olarak ülkeye sokmak; kıymetli damgayı sahte olarak nakletmek; kıymetli damgayı sahte olarak muhafaza etmek; kıymetli damgayı sahte olarak tedavüle koymak; sahte olarak üretilmiş kıymetli damgayı bilerek kabul etmek ve sahteliğini bilmeden kabul ettiği kıymetli damgayı bu niteliğini bilerek tedavüle koymak hareketleridir. Bu seçimlik hareketlerden herhangi birinin yapılması suçun oluşumu için yeterlidir. Bu durumda suç şekli bir suç özelliği kazanmaktadır.

Suçun manevi unsuru, maddi unsur içerisinde yer alan seçimlik hareketlerin bilerek ve istenerek yapılmasıdır. Dolayısıyla bu suç doğrudan kastla işlenebilen bir suçtur. Kanun koyucu, kıymetli damgada

sahtecilik suçunda, suçun oluşmasını herhangi bir neticeye bağlamadığı için seçimlik hareketlerden herhangi birinin gerçekleştirilmesi suçun oluşumu için yeterlidir. Bu nedenle kıymetli damgada sahtecilik suçunda nedensellik bağı da aranmaz. Somut olayın gereklerine göre hukuka uygunluk nedenleri ve kusurluluğu ortadan kaldıran durumlar bu suçta uygulanabilir.

Suçun özel görünüş şekillerinden olan teşebbüs, gönüllü vazgeçme, iştirak, zincirleme suç ve gerçek içtima kıymetli damgada sahtecilik suçuna uygulanabilir. Suçun zamanaşımı süresi 8 yıldır. Etkin pişmanlık ise suç ortaklarının yakalanması ve sahte kıymetli damgaların ele geçirilmesi halinde mümkündür. Kıymetli damgada sahtecilik suçunda failin tüzel kişi olması halinde güvenlik tedbiri uygulanacağına ilişkin olarak herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Kıymetli damgada sahtecilik suçu şikayete bağlı olmadığı için kamu adına Cumhuriyet Savcılığı tarafından re'sen takip edilir.

KAYNAKLAR

- Akdoğan, K., Köseoğlu, C. (1963) *Devlet ve Şahıs Mallarına Karşı İşlenen Cürümlerle Sahtecilik Suçları*, Ankara: Ayyıldız Matbaası.
- Aslan, M. Yasin. (2015). Türk Ceza Kanunu'ndaki Düzenlemeler Kapsamında Geniş Anlamda Sahtecilik Suçları. *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı 2, 147-172.
- Bakıcı, S., Yalvaç, G. (2008). *5237 Sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Özel Hükümleri 2*, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Demirel, H. (1955). Ceza Kanunumuzun Sahtekarlık Hakkındaki Hükümleri. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(3), 111-138.
- Erem, F. (1961). Ammenin İtimadı Aleyhine Cürümler. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18(1), 101-123.
- Erman, S. (1951). Para, İtibarı Amme Kağıtları, Kıymetli Damgalar Ve Amme Nakliyat İşletmeleri Biletlerinin Taklidi Suçu. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(3-4), 256-303.
- Erman, S., Özek, Ç. (1996). *Ceza Hukuku Özel Bölüm Kamu Güvenine Karşı İşlenen Suçlar*. İstanbul: Dünya Yayıncılık.
- Gerçekler, H. (2011). *Yorumlu & Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Cilt II*, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Gören S. (2012). *En Son Değişikliklerle Açıklamalı – İçtihatlı 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu*. Ankara: Yetkin Basım Yayım Dağıtım.
- Gözübüyük, A. Pulat. (1989). *Alman, Fransız, İsviçre ve İtalyan Ceza Kanunlarıyla Mukayeseli Türk Ceza Kanunu Şerhi Cilt III*. İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları.
- Yaşar, O., Gökcan, H. Tahsin, Artuç, M. (2014). *Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu 5. Cilt*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Meran, N. (2016). *Dolandırıcılık Sahtecilik Güveni Kötiye Kullanma*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Parlar A., Hatipoğlu M. (2007). *5237 Sayılı TCK'da Özel ve Genel Hükümler Açısından Sulh Ceza Davaları*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Parlar A., Hatipoğlu M. (2008). *Türk Ceza Kanunu Yorumu 3. Cilt*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Soyaslan D. (2014). *Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Yetkin Basım Yayım Dağıtım.
- Yurtcan, E. (2015). *Yargıtay Kararları Işığında Sahtecilik Suçları*. Ankara: Türkiye Barolar Birliği.